

Промисловість у листопаді

У листопаді 2016р. промисловість продемонструвала прискорення зростання (до 3,7% (р/р) проти 0,8% у жовтні 2016р.; скориговане на ефект календарних днів – зростання на 2,3%), що відбувалося на фоні триваючого збільшення внутрішнього попиту (на споживчі товари та продукцію проміжного споживання, а також окремі інвестиційні товари, в першу чергу, електронна та електрична продукція), а також покращення зовнішньої кон'юнктури (зростання світових цін на чорні метали та залізну руду).

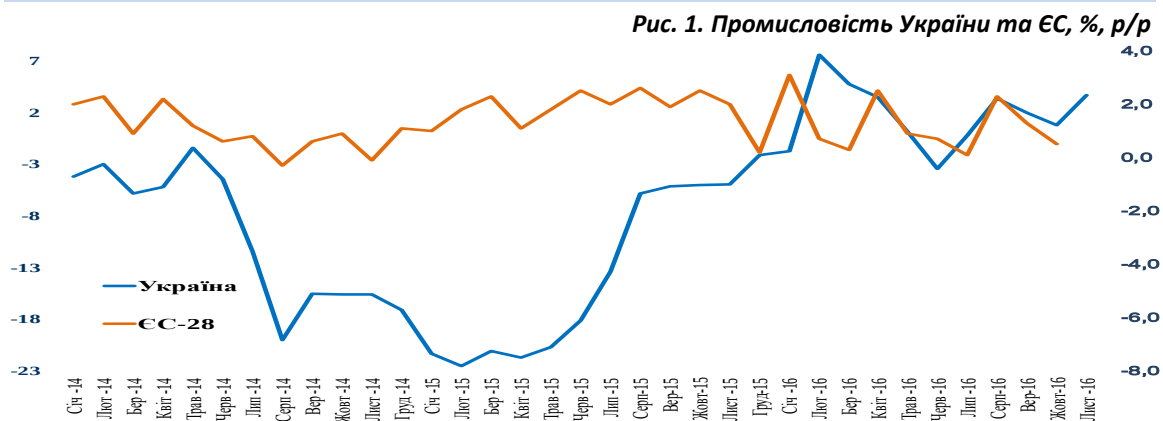
Нетипове зростання у листопаді до жовтня 2016р. (на 0,8%) при середньому значенні за роки зростання промисловості –2000-2007; 2010-2011рр. «мінус» 4%, було зумовлено **переважно збільшенням виробництва у машинобудуванні** (на 9,7% при середньому значенні «мінус» 3,3% за період спостереження з 2000р.). Це зумовлено зокрема нарощуванням обсягів виробництва інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації (в тому числі для ВПК); машин і устаткування для промисловості (зростання попиту з боку окремих галузей: металургії, харчової промисловості та с/г); електричного устаткування та виробництва вагонів (зростання зовнішнього попиту (обсяги експорту гр. «Вагони вантажні» за 11 міс. 2016р. зросли у 1,3р. з найбільшими поставками у Туркменістан)).

У свою чергу, найбільший позитивний внесок у зростання промисловості у листопаді (р/р) мали харчова промисловість (перероблення с/г сировини, зокрема, соняшнику та цукрових буряків), **постачання електроенергії** (збільшення попиту з боку споживачів електроенергії, зокрема, підприємств переробної галузі), **металургійне виробництво** (покращення цінової кон'юнктури на зовнішньому ринку) та добувної промисловості (зростання добування кам'яного вугілля на фоні реконструкції транспортних вузлів на сході країни, та видобування природного газу).

В цілому, за підсумками січня-листопада 2016р. зростання промислового виробництва становило **2,1%** (у січні-жовтні 2016р. збільшення на 1,9%).

У грудні 2016р. очікується подальше зростання виробництва, що дозволить отримати за підсумком року зростання промисловості на $(2,2[\pm 0,2]\%)$, і підтримуватиметься покращенням цінової зовнішньої кон'юнктури та збільшенням внутрішнього попиту.

«у листопаді 2016р. промисловість продемонструвала прискорення зростання (до 3,7% (р/р) проти 0,8% у жовтні 2016р»

Джерело. ДСС, Eurostat

Табл. 1. Основні види промисловості, % р/р

	Жовтень 2016р.	внески	Листопад 2016р.	внески	За 11 міс. 2016р.	внески	Частка у пром., 2015р.
Промисловість, в цілому	0,8	0,8	3,7	3,7	2,1	2,1	100
Прискорили зростання: Металургія	2,4	0,2	4,9	0,8	6,4	0,8	17,8
Харчова	3,2	0,5	7,8	1,8	2,7	0,5	22,8
Машинобудування	2,5	0,1	6,9	0,4	1,2	0,06	6,9
Будматеріали	2,8	0,1	6,8	0,3	6,9	0,3	5,0
Зросли: Добувна промисловість	-1,9	-0,1	3,3	0,4	-0,4	-0,04	12,1
Деревообробна, целюлозна, поліграфія	-0,8	-0,02	2,9	0,1	1,4	0,04	3,5
Уповільнили зростання: Постачання електроенергії, газу, пари	3,7	0,4	3,5	0,8	1,8	0,4	19,1

«у листопаді 2016р. найбільший позитивний внесок у динаміку промисловості (р/р) мало харчова промисловість, постачання електроенергії та металургійне виробництво»

Скоротились: Фармацевтика	0,9	0,01	-1,6	-0,02	4,4	0,04	1,3
Уповільнили скорочення: Текстильна	-3,1	-0,02	-2,7	-0,03	0,9	0,01	1
Кокс, нафтопереробка	-8,2	-0,2	-3	-0,1	8,6	0,2	3,4
Прискорили скорочення: Хімічна	-5,2	-0,1	-6,4	-0,2	0,6	0,02	4,2

Джерело. ДСС, розрахунки Мінекономрозвитку

Серед видів промислової діяльності позитивну динаміку демонстрували:

харчова промисловість – зростання на 7,8% (р/р), в першу чергу, внаслідок збільшення пропозиції сировини для переробки з боку с/г:

Довідково. Станом на 01.11.2016 проти 01.11.2015 врожай цукрових буряків зріс на 27,7%, соняшнику – 19%, збільшення обсягів реалізації на забій в живій масі ВРХ на 5,4% за 11 міс. 2016р.

зокрема відбулось:

нарощування виробництва соняшникової олії (у листопаді 2016р. на 40,5%; обсяги експорту зросли на 24,4% за 11 міс. 2016р. (виробництво олій займає 25% у загальному обсязі реалізованої продукції харчової промисловості (2015р.) і 80% обсягів соняшникової олії було реалізовано на експорт);

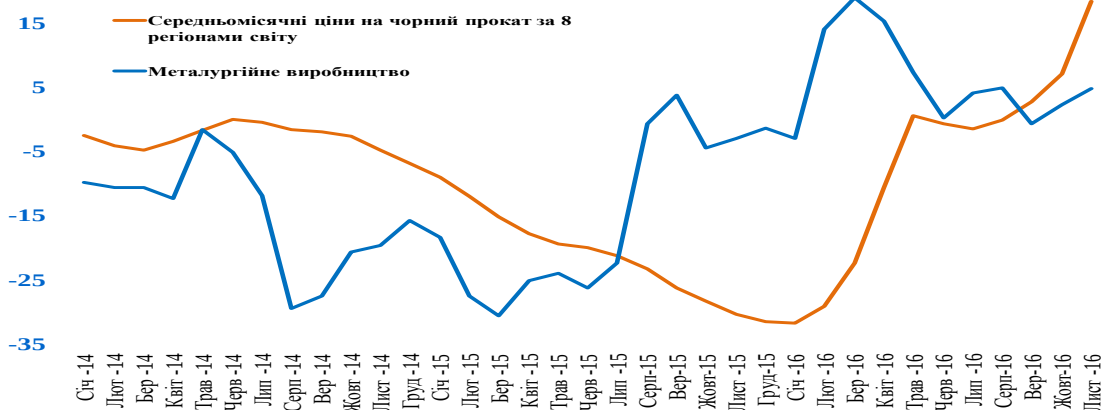
Довідково: За даними Мінагрополітики за підсумком 2016р. очікується рекордний за всі роки статистичних спостережень врожай соняшнику (12,9 млн. т.).

збільшення обсягів виробництва цукру (на 18,7%, частка у обсязі реалізованої продукції харчової промисловості – 5%, частка експорту у структурі реалізації зросла до 5,8% проти 0,6% у 2015р.; обсяги експорту гр. «Цукор з цукрової тростини або з цукрових буряків у твердому стані» зросли за 11 міс. 2016р. у 2,5р. в тому числі в Азію – в 11,5р.).

збільшення виробництва групи м'ясної продукції (виробництво м'яса ВРХ у листопаді 2016 р. (р/р) зросло на 35,9%, свиней – на 5,4%, птиці – на 26,5%);

у металургійному виробництві – зростання на 4,9% (р/р) через збільшення обсягів іноземних замовлень (експортного попиту – на 9,8% (63% реалізованої продукції постачається за межі України, в умовах покращення цінової динаміки на світовому ринку чорних металів (середні ціни у листопаді 2016р. до листопада 2015р. зросли на 18,5%). А також підтримувалось зростанням внутрішнього попиту з боку будівництва та машинобудування.

Рис. 2. Металургійне виробництво України та світові ціни на чорний прокат, % р/р

Джерело. ДСС, Металторг

у машинобудуванні – зростання на 6,9% (р/р). Основний внесок у зростання машинобудування у листопаді (4,8 в.п.) мало виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (найбільше зростання у виробництві інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації (в тому числі для ВПК), виробництво машин і устаткування (с/г та промислового призначення) (2,1 в.п.) та виробництво електричного устаткування (1,4 в.п.) під впливом розширення як внутрішнього (обсяг нових замовлень зріс за 10 міс. 2016р на 13,3%), так і зовнішнього попиту (обсяги експорту групи «Електричні машини» зросли за 10 міс. 2016р. на 4,7%, гр «Залізничні локомотиви» - на 13,9%). В той час як, виробництво автотранспортних засобів продовжує скорочуватися (на 3,7%).

«у листопаді через отримання високого врожаю збільшились обсяги виробництва цукру та соняшникової олії»

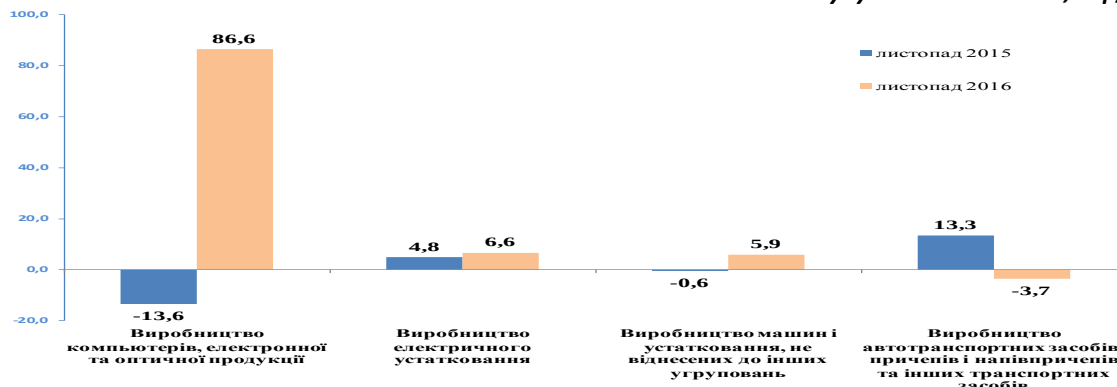
«зростання у металургії зумовлено покращенням цінової динаміки на світовому ринку чорних металів»

«зростання у машинобудуванні на 6,9% підтримувалось розширенням як зовнішнього так і внутрішнього попиту»

Довідково. За даними асоціації “Укравтопром” у листопаді 2016р. на українських заводах було вироблено 877 автотранспортних засобів, що на 24,9% менше листопада 2015р. У загальному обсязі автовиробництва більшу частину становили легкові автомобілі, яких було вироблено 777 шт. - на 7,3% менше листопада 2015р. Всього за 11 міс. 2016 р. в Україні було вироблено 4586 автотранспортних засобів що на 28,8% менше ніж за 11 міс. 2015р.

Джерело: “Укравтопром”

Рис. 3. Машинобудування за видами, % р/р

Джерело. ДСС

у добувній промисловості та розробленні кар'єрів – зростання на 3,3% (р/р), зокрема, видобування сирової нафти та газу (на 5,8%) та добування кам'яного вугілля (на 11,7%), обумовлене як низькою базою порівняння 2015р., так і частковим вирішенням проблем з логістичним сполученням Донецької залізниці, збільшенням потреб ТЕЦ/ТЕС, більш прохолодні погодні умови (на 3,3°C нижче ніж у листопаді 2015р.; водночас, відбувається збільшення споживання електроенергії через переорієнтацію споживачів, зокрема внаслідок зростання вартості газу) та розширенням добувних потужностей (за 9 міс. 2016р. капітальні інвестиції у добування сирової нафти та природного газу зросли на 15,2%).

Серед видів промислової діяльності негативна динаміка спостерігалася:

у хімічному виробництві – скорочення на 6,4% (р/р) внаслідок високої затратності виробників хімічної продукції с/г спрямування (виробництво аміаку скоротилось на 63,3%, вуглеводнів – на 7,8%), а також фінансових ускладнень окремих виробників, що формувалось в умовах насичення внутрішнього ринку імпортом при падінні світових цін на мінеральні добрива (середні світові ціни у листопаді 2016р. (р/р) скоротились на 17,9%).

Загалом за підсумком січня-листопада 2016р. у промисловому виробництві спостерігалось зростання на 2,1% («мінус» 14% у січні-листопаді 2015р.), у т.ч., у **переробній промисловості – на 3,4%**; у **постачанні енергії – на 1,8%** відповідно; в той час як у **добувній промисловості – скорочення на 0,4%**.

Регіональний розріз (р/р). У листопаді 2016р. кількість регіонів, які демонстрували позитивний результат становила 15 (15 регіонів у жовтні), 10 регіонів – негативний результат (у жовтні -10 регіонів). Найбільше зростання було зафіксовано у Кіровоградській (на 35,9%) – через збільшення перероблення с/г сировини (цукор, соняшник), Миколаївській (на 20,7%) та Житомирській (на 11,8%).

Найбільші негативні результати продемонстрували Львівська (на 7,6%), Черкаська (на 7,2%) та Рівненська (на 6,4%) області через негативні результати у хімічній промисловості.

Очікування. У грудні 2016р. та у I кварталі 2017р. очікується продовження тенденції помірного зростання промислового виробництва, обумовленого достатньо високим рівнем внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту, а також зовнішнього внаслідок високої цінової кон'юнктури на окремих світових товарних ринках (зокрема, чорних металів та залізних руд).

Ризики: загострення військового протистояння та відповідно ускладнення з транспортним сполученням, розширення торговельних обмежень з боку країн ЄС та СНД (харчова промисловість, в першу чергу, тваринницька продукція), зниження цін на світових товарних ринках, розширення торговельних/транспортних обмежень з боку РФ, відновлення негативних очікувань економічних агентів на фоні збереження проблем банківської системи.

«у добувній промисловості та розробленні кар'єрів – зростання на 3,3%, за рахунок збільшення потреб ТЕЦ/ТЕС та розширення добувних потужностей»

«за оцінками МЕРТ внесок Донецької та Луганської областей в промислове виробництво за січень-листопад 2016р. становив 1,1 в.п.»